

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo@minedu.fi

Viite: Lausuntopyyntö 18.1.2021, VN/18410/2020

Työ- ja elinkeinotoimistojen alueellisen toimivallan muuttaminen työttömyysturva-asioissa ja työllistymistä edistävien palveluiden keskeyttämisestä päätettäessä

Yleistä

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa hallituksen esityksestä ja valtioneuvoston asetuseronnoksesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia.

Muutoksella mahdollistettaisiin tiettyjen nykyisin kaikille työ- ja elinkeinotoimistoille kuuluvien työttömyysturva-asoiden ja eräiden muiden asioiden käsittelyn keskittäminen useamman kuin yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimialueella. Toimialueen laajentamista koskevat tehtävät koskisivat työvoimapoliittisen lausunnon antamista niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joita ratkaistaan nykyisin muusta asiakaspalvelusta erillisissä työttömyysturvayksiköissä. Lisäksi tehtävät koskisivat työllistymistä edistävien palveluiden keskeyttämistä.

Opetushallitus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiasta.

Tausta

Työ- ja elinkeinoministeriössä on selvitetty mahdollisuutta siirtää Kansaneläkelaitokselle ja työttömyyskassoille työ- ja elinkeinotoimistojen työttömyysturva- ja vuorotteluvapaajärjestelmän toimeenpanoon liittyviä tehtäviä erityisesti työttömyyden, yritystoiminnan ja opiskelun osalta. Samassa yhteydessä on arvioitu työ- ja elinkeinotoimistoille jäävien työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanoon liittyvien tehtävien sekä eräiden muiden tehtävien keskittämistä valtakunnallisesti. Valmistelun aikana ilmeni, että tehtäväsiirto lisäisi kustannuksia huomattavasti. Valmistelua on jatkettu siten, että työttömyysturvatehtäviä keskitettäisiin työ- ja elinkeinohallinnon sisällä.

Ehdotusta työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävien valtakunnallisesta keskittämisestä pääosin kannatettiin saaduissa lausunnoissa. Toisaalta lausunnoissa nostettiin esille myös alueen työmarkkinoiden tuntemuksen merkitys harkinnassa. Keskittämisen etuina lausunnoissa nostettiin esille muun muassa käsittelyaikojen yhtenäistäminen, yhdenmukaisen ratkaisukäytännön edistäminen ja työttömyysturvakäsittelyn riittävän resurssin turvaaminen.

Nykytilanne

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtävänä on ohjata ja valvoa työ- ja elinkeinotoimistoja. Työ- ja elinkeinotoimistojen työttömyysturva-asioiden käsittelyaikojen valvontatehtävästä vastaavat kaikki elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukset. Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa kaikkien elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimialueilla työ- ja elinkeinotoimistojen oikeudellisesta ohjauksesta työttömyysturvalain, vuorotteluvapaalain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain toimeenpanossa.

Eduskunnan oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa on ratkaistu useita kanteluita, jotka ovat koskeneet työvoimapolitiittisen lausunnon antamisen viivästymistä. Useissa ratkaisuihin on todettu, että työvoimapolitiittisen lausunnon antaminen oli kestänyt yli säädetyin määräajan.

Työ- ja elinkeinoministeriön asetuksessa työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta ja lausuntoon merkittävistä tiedoista (1556/2016) säädetään, että työvoimapolitiittinen lausunto tulee antaa ilman aiheetonta viivytystä, kuitenkin 30 päivän kuluessa siitä, kun hakija on toimittanut lausunnon antamiseksi tarpeellisen selvityksen tai kun määräaika selvityksen antamiseen on päättynyt.

Työvoimakoulutuksen keskeyttämisestä päättää nykyisin opiskelijavalinnasta päättänyt työ- ja elinkeinotoimisto.

Esityksen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia. Lisäksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin tehtäisiin teknisluonteinen muutos. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin lisättäisiin asetuksenantovaltuus, jonka perusteella valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää tiettyjen nykyisin kaikille työ- ja elinkeinotoimistoille kuuluvien työttömyysturva-asioiden ja eräiden muiden asioiden käsittelyn hoitamisesta useamman kuin yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimialueella.

Toimialueen laajentamista koskevat tehtävät koskisivat työvoimapolitiittisen lausunnon antamista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä sekä työllistymistä edistävien palveluiden keskeyttämistä. Muutoksen tavoitteena on mahdollistaa tehtävien keskittäminen työttömyysturva-asioiden käsittelyaikojen yhtenäistämiseksi ja yhdenmukaisen ratkaisukäytännön edistämiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.9.2021.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on turvata työttömyysturva-asioiden yhdenmukainen soveltamiskäytäntö ja viivytyksetön käsittely mahdollistamalla tehtävien toimeenpanon keskittäminen. Lisäksi käsittelyn keskittämällä halutaan turvata yhdenmukainen ratkaisukäytäntö eräissä palveluihin liittyvissä tilanteissa, kun tulee arvioitavaksi palvelun keskeyttäminen työnhakijan omasta syystä.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia siten, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää työvoimapolitiittisten lausuntojen käsittelyn hoitamisesta useamman kuin yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimialueella.

Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin lisäksi säätää päätöksenteon keskittämisestä useamman kuin yhden työ- ja elinkeinotoimiston toimialueella, kun on kyse valmennuksen ja kokeilun sekä työvoimakoulutuksen keskeyttämisestä.

Opetushallituksen lausunto

Opetushallitus pitää esitettyä lainmuutosta kannatettavana. Opetushallitus näkee esitetyn ratkaisun vahvuutena, että esityksen tavoitteena on turvata työttömyysturva-asioiden yhdenmukainen soveltamiskäytäntö ja viivytyksetön käsittely mahdollistamalla tehtävien toimeenpanon keskittäminen. Lisäksi Opetushallitus katsoo, että käsittelyn keskittämisellä voidaan turvata yhdenmukainen ratkaisukäytäntö niissä palveluihin liittyvissä tilanteissa, joissa tulee arvioitavaksi palvelun keskeyttäminen työnhakijan omasta syystä.

Opetushallitus haluaa kuitenkin esittää, että muutoksen toimeenpanossa, joka koskee työttömyyden aikaista toimeentuloa ja työttömän työnhakijan asian käsittelyä viranomaisessa olisi huomioitaisiin seuraavia näkökulmia:

1. Keskitettävien tehtävien toimeenpanon järjestämisessä olisi pyrittävä turvaamaan riittävä asiantuntemus ja henkilöstömäärä, jotta perustuslain 19 §:ssä turvattu oikeus perustoimeentuloturvaan työttömyyden perusteella ja 21 §:ssä turvattu oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman perusteetonta viivytystä toteutuvat. Keskitettävien tehtävien toimeenpanon yhteydessä riittävän asiantuntemuksen ja henkilöstömäärän turvaaminen parantaa työttömän työnhakijan asioiden asianmukaista ja viivytyksetöntä käsittelyä ja edistää myös muiden työllistämistoimenpiteiden, kuten koulutuksen vaikutuksia ja vaikuttavuutta.
2. Keskitettäviä tehtäviä hoitavien virkamiesten työskentelypaikat säilyisivät työ- ja elinkeinotoimistojen sijaintipaikkakunnilla. Virkamiesten työskentelypaikkojen säilyminen mahdollistaa alueellisen ja paikallisen asiantuntemuksen hyödyntämisen sekä ammatillisen koulutuksen järjestäjäkentän ja alueen työelämän tuntemuksen.
3. Tehtävien keskittämisellä ei olisi alueellista vaikutusta, koska keskitettävän yksikön henkilöstöä työskentelisi nykyisten työ- ja elinkeinotoimistojen sijaintipaikkakunnilla. Keskitettävien tehtävien hoitamisessa voitaisiin hyödyntää monipaikkaisuutta ja paikkariippumattomuutta. Keskitettävän yksikön henkilöstön työskentely nykyisten työ- ja elinkeinotoimistojen alueilla ylläpitää alueellisten verkostojen toimintaa ja edistää alueen koulutuksen järjestäjien, työelämän verkostojen ja sidosryhmien yhteistyötä.

26.2.2021

OPH-181-2021

Johtaja

Anni Miettunen

Yli-insinööri

Arto Pekkala

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen
asianhallintajärjestelmässä.